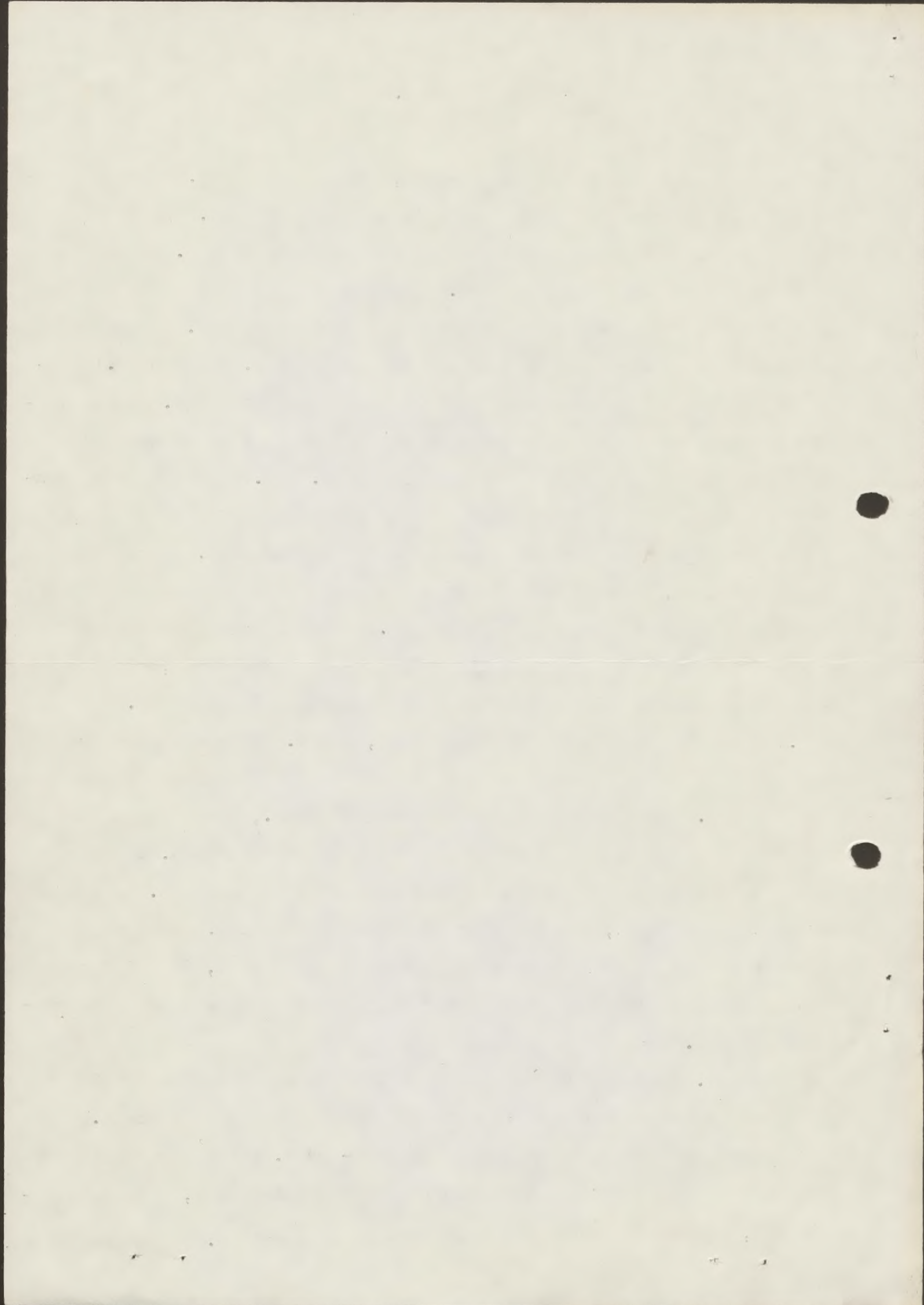

Stanisława Cywińska.

Stanisława Cywińska z domu Szemiot, urodziła się w r. 1895 w Berdyczowie na Ukrainie w polskiej rodzinie średnio zamożnej. Ojciec jej był organistą w słynnym berdyczowskim kościele Karmelitów. Do rodziny także należało duże ogrodnictwo. Stanisława została wysłana na naukę do Warszawy, do szkoły pedagogicznej pani Marcinkowskiej. Szkoła ta przygotowywała dziewczęta do nauczania początkowego. /Dziś określili byśmy 7 dopracę w najmłodszych klasach szkoły podstawowej/. Po ukończeniu tej szkoły Stanisława wraca na Ukrainę i przez lata wojny pracuje w Kijowie ucząc małe dzieci w polskiej szkole. W r. 1920 razem z wycofującym się polskim wojskiem Józefa Piłsudskiego wyjeżdża do Polski, gdzie znajduje pracę prywatnej nauczycielki w domu prof. Wincentego Lutosławskiego, który w tym czasie zostaje powołany na katedrę filozofii do Wilna na Uniwersytet Stefana Batorego. Tu Stanisława Szemiotówna rozpoczyna studia na wydziale filozoficzno-humanistycznym, początkowo specjalizując się w historii, następnie wybierając polonistykę. W r. 1923 poślubia Stanisława Cywińskiego, a w r. 1925 rozpoczyna pracę pedagogiczną jako nauczycielka języka polskiego w Gimnazjum Sióstr Nazaretanek. Pracę tę kontynuuje do czerwca 1940r., kiedy to po aneksji Litwy przez ZSSR szkoła ta została definitywnie rozwiązana. Cywińska pracując w niej przez 15 lat wychowała liczne grono uczennic. Była dobrą oddaną nauczycielką, cenioną przez młodzież i rodziców. Uznanie jej autorytetu pedagogicznego wpłynęło między innymi na to, że w latach 30-ych współpracowała z Radiem Wileńskim wygłaszając pogadanki na rozmaite tematy.

W 1939r. prawie zaraz po wybuchu wojny jej mąż profesor Stanisław Cywiński zostaje aresztowany przez NKWD i wywieziony w głąb Rosji. Odtąd Cywińska wraz z córką musi sama dawać radę. Po likwidacji Nazaretu wraz z grupą polonistek wileńskich /Wanda Achremowiczowa, Helena Obiezińska, Jadwiga Piotrowiczowa/ zakłada domową pralnię. Pranie zgłaszane

bielizną i pościeli odbywało się w domu prywatnym Pani Piotrowiczowej. To zajęcie z całą godnością i poczuciem humoru prowadzi panie polonistki przez 3 lata.

Jednocześnie Stanisława Cywińska pracuje jako bileterka w stołówce Czerwonego Krzyża, prowadzonej początkowo przez siostry Nazaretanki w jednym z ich domków. Stołówka działa ^{do r. 1945} nadal, nawet po nakazie rozwiązania Zgromadzenia i przebrania się sióstr w stroje prywatne.

Niezależnie od tych prac od jesieni 1941r. , gdy Wilno znalazło się pod okupacją niemiecką, Cywińska bierze intensywny udział w tajnym nauczaniu. Wykłada literaturę polską w kilku zorganizowanych kompletach, doprowadzając grupy młodzieży do matury. Kompletety te są kierowane przez p. Turkowską i przez ^{P.} Jana Bobkę. Oprócz tego ma szereg indywidualnych uczniów o wyraźnie ukierunkowanych zainteresowaniach humanistycznych.

W domu Cywińskiej odbywają się także konspiracyjne spotkania ludzi związanych z rozwijającą się Armią Krajową.

W r. 1945 w ramach repatriacji Cywińska opuszcza Wilno i przyjeżdża wraz z rodziną do Torunia, gdzie od razu staje do pracy w szkole średniej / IV L.O. i Technikum Elektryczne/. Pracuje bardzo intensywnie, prowadząc m.in. Koło odbudowy Warszawy, koło artystyczne i aktorskie. Pracuje do r. 1958, wtedy to przenosi się z rodziną do Łodzi, gdzie już nie podejmuje pracy w szkolnictwie, jedynie udziela korepetycji. Umiera w r. 1974.

Stanisława Cywińska - oddana nauczycielka, doskonały pedagog zdobyła wielkie uznanie i szacunek wśród młodzieży pracując całe życie dla niej.

Relacje córki, Julii Myszeckiej

